

Kansanopistojen Digitaidot-koulutuskokonaisuuden opetussuunnitelma

Koulutuskokonaisuuden nimi:

Digitaidot

Johdanto:

Digitaidot -koulutuskokonaisuus on osa kansanopistojen perustaitokoulutusten kokonaisuutta Aikuisosaaja: Perustaidot ja työelämän avaintaidot. Koulutus on kehitetty kansanopistojen asiantuntijoiden ja sidosryhmien yhteissuunnittelulla Aikuisille osaamista - kansanopistojen perus- ja digitaitokoulutusten kehittäminen -hankkeessa vuonna 2023. Koulutuskokonaisuutta tai sen osia voidaan tarjota valtakunnallisesti eri kansanopistoissa.

Digitaidot -koulutuskokonaisuus koostuu kuudesta yhden opintopisteen laajuisesta kurssista, jotka opiskelija voi suorittaa myös erillisinä: Tietokoneen peruskäyttö, Tekstinkäsittely ja esitysgrafiikka, Pilvipalvelut ja verkko-oppimisympäristöt, Tiedonhaku ja verkossa toimiminen, Tietoturva ja tekijänoikeudet ja Työhaun sovelluksia. Koko koulutuskokonaisuuden laajuus on 6 opintopistettä. Kurssin suorittaneelle tai muuten osaamisensa osoittaneelle voidaan kansanopistossa myöntää vapaan sivistystyön kansallisia osaamismerkkejä vuodesta 2024 alkaen. Koulutuksessa hankittu osaaminen määritetty eurooppalaisessa tutkintojen viitekehysessä (EQF) tasoille 2-3.

Tavoitteet:

Koulutuksen tavoitteena on opiskelijan taitojen vahvistuminen tietotekniikan ja digitaalisten laitteiden käsittelyssä sekä toimimisessa erilaisissa digitaalisissa ympäristöissä. Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan valmiuksia arkielämässä ja työelämässä toimimiseen tai jatko-opintoihin etenemiseen esimerkiksi ammatillisessa koulutuksessa. Koulutus vahvistaa työelämässä tarvittavaa osaamista, kuten digitaalisen viestinnän taitoja, tiedonhaun ja kriittisen ajattelun taitoja, tietoturvariskien ymmärtämistä ja niiltä suojautumista sekä projektinhallintaa. Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan itseluottamusta ja varmuutta omiin kykyihinsä sekä rohkaista opiskelijaa tarttumaan uusiin haasteisiin.

Toteutus:

Nopeasti muuttuvassa digitaalisessa ympäristössä tarvitaan jatkuvasti valmiutta oppia uusia asioita. Koulutuksessa tietokoneen peruskäytön sekä tärkeimpien toimintaperiaatteiden ja termien osaaminen luo pohjan edistyneempien taitojen opettelulle. Koulutuksessa opiskelija tutustuu yleisimpiin pilvipalveluihin sekä verkko-opiskelun sovelluksiin. Opiskelijaa

rohkaistaan etsimään itse tietoa ja ratkaisuja tietokoneen ja eri ohjelmien käyttöön liittyvissä ongelmissa. Kyky arvioida tietolähteiden luotettavuutta, tulkita ja analysoida tietoa on entistä tärkeämpää verkkoympäristössä. Digitaitoihin sisältyy myös kyky suojata henkilökohtaisia tietoja verkossa, tunnistaa huijauksia ja haittaohjelmia sekä ymmärtää tietoturvan perusperiaatteita. Koulutuksessa opiskelija tutustuu myös työnhaun sovelluksiin ja siten voi vahvistaa osaamistaan työnhaussa.

Ohjaus ja tuki:

Koulutuksessa toteutetaan sosiaalipedagogisen ohjauksen periaatteita, kuten dialogista kohtaamista, yhteisöllisyyttä, yhteisöjen merkitystä elämässä sekä huomioidaan muut opiskelijan elämässä tärkeät ympäristöt ja elementit. Opiskelijan ohjausta toteutetaan opiskelijalähtöisesti ja yksilöllisesti opiskelijan tarpeet ja osaaminen huomioiden. Opiskelijaa tuetaan tunnistamaan oma osaamisensa ja sille varataan koulutuksessa tarvittava aika.

Arviointi:

Koulutuksessa käytetään jatkuvaa arviointia ja arviointi kohdistuu sekä oppimisprosessiin että oppimistuloksiin. Kaikki kurssit arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnissa opiskelijan osaamista verrataan kurssikohtaisiin osaamistavoitteisiin ja arviointikriteereihin.

Kurssikohtaiset tiedot

Tietokoneen peruskäyttö, 1 op

Kuvaus

Kurssin aikana opiskelija tutustuu tietokoneen ja sen oheislaitteiden käyttöön perustasolla, sekä oppii ymmärtämään tiedostojenhallinnan ja tallennuksen peruslogiikkaa. Kurssi sopii opiskelijalle, jolla on vähän tai ei lainkaan kokemusta tietokoneen käytöstä. Kurssi etenee rauhallisesti ja antaa mahdollisuuden keskusteluihin ja yksilölliseen ohjaukseen

Opetuksen tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- osaa käyttää tietokonetta, sen tavallisimpia oheislaitteita ja erilaisia tallennuspaikkoja perustasolla
- tuntee digilaitteisiin liittyvää perustermistöä (esim. käyttöjärjestelmä, wifi, Bluetooth)

Keskeiset sisällöt

- tietokoneen ja sen oheislaitteiden peruskäyttö
- tiedostojenhallinnan ja tallennuksen peruslogiikka

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyn suorituksen arviointikriteerit

- Opiskelija ymmärtää tietokoneen, sen tavallisimpien oheislaitteiden (esimerkiksi hiiri, näppäimistö, webkamera) ja mobiililaitteiden toimintaa ja termistöä.
- Opiskelija osaa omin sanoin selittää tietokoneen, tabletin ja älypuhelimien yhteneväisyydet ja eroavaisuudet (kuten käyttöjärjestelmä, äpit).
- Opiskelija hallitsee tietokoneen, näppäimistön ja hiiren peruskäytön.
- Opiskelija osaa luoda ja käyttää kansiorakenteita ja tunnistaa paikallisen tallennuksen ja pilvipalvelun eron.
- Opiskelija osaa tallentaa ja kopioida tiedoston tiettyyn paikkaan ja osaa omin sanoin selittää varmuuskopioinnin merkityksen.
- Opiskelija osaa muodostaa yhteyden internetiin.

Tekstinkäsittely ja esitysgrafiikka, 1 op

Kuvaus

Kurssilla opitaan tekstinkäsittelyn ja esitysgrafiikkaohjelmien perusteet ja se on tarkoitettu niille, jotka työssään, harrastuksissaan tai opinnoissaan tarvitsevat tekstinkäsittelyä ja esitysgrafiikkaa. Kurssilla opitaan jäsentämään tekstidokumentti selkeästi luettavaan muotoon sekä luomaan esitys, jossa on tekstiä ja kuvia, sekä tallentamaan ne toisten saataville.

Opetuksen tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- tuottaa tekstidokumentin ja jakaa sen muille
- tuottaa esityksen esitysgrafiikkaohjelmalla ja jakaa sen muille

Keskeiset sisällöt

- tekstinkäsittelyn ja esitysgrafiikkaohjelmien perusteet

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyt suorituksen arviointikriteerit

- Opiskelija osaa lisätä ja muokata tekstiä tekstidokumentissa (esimerkiksi Microsoft Word tai Google Docs) sekä tuoda dokumenttiin kuvia.
- Opiskelija osaa jäsentellä tekstiä esimerkiksi otsikoilla, luetteloilla, sivujaoilla, kansilehdellä tai sivunumeroinnilla.
- Opiskelija osaa tallentaa tiedoston sopivaan paikkaan tarkoituksenmukaisessa muodossa ja löytää tiedoston ko. tallennuspaikasta.
- Opiskelija osaa lisätä ja muokata tekstiä esitysgrafiikkaohjelmassa (esimerkiksi Microsoft Powerpoint tai Google Slides) sekä tuoda esitykseen kuvia.
- Opiskelija osaa muokata esityksen rakennetta, vaihtaa diojen järjestystä sekä käyttää teemoja.
- Opiskelija osaa esittää esityksen muille.
- Opiskelija osaa tallentaa ja varmuuskopioida tekstitiedoston ja esityksen sekä luoda niistä jaettavat pdf-tiedostot.

Pilvipalvelut ja verkko-oppimisympäristöt, 1 op

Kuvaus

Kurssilla opitaan etäopiskelun perusedellytykset, eli tiedostojen katseleminen ja lataaminen verkko-oppimisympäristöstä sekä etäopiskelusovelluksien kautta etä- tai hybridiopetukseen osallistumisen. Samalla opitaan tiedostojen säilyttäminen ja jakaminen pilvipalvelujen avulla.

Opetuksen tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- osaa toimia verkko-oppimisympäristössä sekä suorittaa kurssia etänä käyttäen etäopiskelusovelluksia
- ymmärtää pilvipalveluiden toiminnan perusteet ja oppii käyttämään pilvipalveluita tiedostojen tallentamiseen

Keskeiset sisällöt

- etäopiskelun perusedellytykset verkko-oppimisympäristössä ja etäopiskelusovelluksessa

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyyn suoritukseen arviointikriteerit

- Opiskelija osaa nimetä erilaisia pilvipalveluita (esim. Google Drive, OneDrive) sekä verkko-oppimisympäristöjä (esim. Moodle, Classroom, Pedanet).
- Opiskelija osaa omin sanoin selittää pilvi- ja paikallisen tallentamisen eron.
- Opiskelija osaa tallentaa tiedoston pilvipalveluun, jakaa tiedoston muille ja hallita jakamiseen liittyviä oikeuksia.
- Opiskelija osaa etsiä tiedoston verkko-oppimisympäristöstä ja ladata oman tiedoston alustalle.
- Opiskelija osaa osallistua opetukseen vähintään kahden eri etäopiskelusovelluksen välityksellä (esim. Teams, Meet, Zoom).

Tiedonhaku ja verkossa toimiminen, 1 op

Kuvaus

Kurssilla opitaan internet-tiedonhaun perusteita, kuten hakukoneen ja hakusanojen käyttöä sekä lähdekriittisyyttä. Samalla tutustutaan tekoälyn käyttämiseen tiedonhaussa. Kurssilla opitaan myös sähköpostin peruskäyttö, kuten liitetiedoston lähettäminen sähköpostitse.

Opetuksen tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- osaa käyttää internetiä ja sen palveluita tiedonhankinnassa
- osaa käyttää sähköpostia arkielämän perustarpeiden vaatimalla tavalla
- ymmärtää sosiaalisen median periaatteen ja osaa käyttää sen palveluita oikealla tavalla

Keskeiset sisällöt

- internet-tiedonhaun perusteet

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyn suorituksen arviointikriteerit

- Opiskelija osaa nimetä yleisimmät internet-selaimet ja osaa käyttää jotain selainta perustasolla tietokoneella ja mobiililaitteella.
- Opiskelija osaa käyttää hakukonetta, pystyy löytämään sillä tietoa tutkittavasta aiheesta ja osaa arvioida löytämäänsä tietoa lähdekriittisesti.
- Opiskelija osaa kirjoittaa, lähettää ja lukea sähköpostiviestin, vastata viestiin ja edelleen lähettää sen.
- Opiskelija osaa poistaa sähköpostiviestin ja tarkistaa roskapostikansion
- Opiskelija osaa liittää sähköpostiviestiin liitetiedoston.
- Opiskelija osaa arvioida ja perustella, onko sähköpostiviesti luotettava.
- Opiskelija osaa omin sanoin selittää sosiaalisen median termin ja sosiaalisen median käyttöön liittyviä etuja ja haittoja.
- Opiskelija osaa omin sanoin selittää langallisen ja langattoman yhteyden yhtenevyydet ja eroavaisuudet ja osaa liittää tietokoneen ja mobiililaitteen langattomaan verkkoon.
- Opiskelija osaa omin sanoin selittää tekoälyn perusajatuksen ja osaa nimetä jonkin tekoälysovelluksen.
- Opiskelija osaa pohtia eri näkökulmista tekoälyyn liittyviä mahdollisuuksia.

Tietoturva ja tekijänoikeudet, 1 op

Kuvaus

Kurssilla opiskelija tutustuu tietoturvan perusteisiin ja turvalliseen asiointiin verkossa. Kurssilla opetellaan käyttämään tekstiä ja multimediaa tekijänoikeuslain vaatimalla tavalla.

Opetuksen tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- osaa toimia verkossa turvallisesti, arvioiden toimijoiden ja informaation luotettavuutta ja suojellen yksityisyyttään
- toimii verkkoympäristöissä "netiketin" vaatimalla tavalla, eli laillisesti ja hyviä tapoja noudattaen
- osaa toimia tekijänoikeuslakien mukaan käyttäessään internetistä ja muista lähteistä saamaansa materiaalia

Keskeiset sisällöt

- tietoturvan perusteet
- turvallinen asiointi verkossa
- tekijänoikeudet

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyyn suoritukseen arviointikriteerit

- Opiskelija osaa käyttää tietokonetta ja mobiililaitteita tietoturvalisella tavalla.
- Opiskelija ymmärtää ja osaa omin sanoin selittää tavallisimmat tietoturvaan liittyvät termit.
- Opiskelija osaa kirjautua tunnistautumista vaativiin palveluihin ja arvioida tunnistautumispyyntöjen luotettavuutta.
- Opiskelija osaa luotettavasti varmuuskopioida salasanoja valitsemallaan keinolla.
- Opiskelija osaa käyttää toisten kirjoittamaa tekstiä ja toisten tekemiä kuvia tai muuta multimediaa rikkomatta tekijänoikeuksia.
- Opiskelija osaa merkitä lainaamansa materiaalin lähdeviitteet oikealla tavalla.
- Opiskelija osaa käyttää Creative Commons -lisenssin alaista materiaalia.

Työhaun sovelluksia, 1 op

Kuvaus

Kurssilla perehdytään työnhakuprosessiin ja tutustutaan erilaisiin sähköisiin portfolioihin ja verkkoalustoihin, joilla omaa osaamistaan voi tehdä näkyväksi.

Opetuksen tavoitteet

Opintojakson suoritettuaan opiskelija

- tuo omaa osaamistaan näkyväksi useammalla eri menetelmällä
- ymmärtää työhaun kannalta oleelliset elementit.

Keskeiset sisällöt

- työnhakuprosessit
- sähköiset portfoliot

Osaamisen arviointi

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Hyväksytyyn suoritukseen arviointikriteerit

- Opiskelija tunnistaa erilaisia tapoja dokumentoida omaa osaamistaan.
- Opiskelija osaa esitellä omaa osaamistaan tarkoituksenmukaisella välineellä, sovelluksella tai alustalla.
- Opiskelija osaa kuvata ja tuottaa itsestään esittelyvideon työhaun näkökulmasta, sekä osaa käyttää jotain videohaastatteluissa käytettävää sovellusta.
- Opiskelija osaa luoda itselleen ansioluettelon (esimerkiksi Canvalla).
- Opiskelija osaa luoda itselleen alalleen sopivan portfolion (fyysinen tai sähköinen).
- Opiskelija osaa omin sanoin selittää tärkeimmät työnhakuun ja työhaastatteluun liittyvät asiat, jotka vaikuttavat rekrytointiin.